

KISITLI HACİM ÇERÇEVESİNDE YENİLİKÇİ MİMARİ KABİN YAKLAŞIMININ İRDELENMESİ

Emre PINAR^{a1}, Fehime Yeşim GÜRANİ^{b2}

Sorumlu Yazar: **Emre Pınar**; E-mail: ep.emrepinar@gmail.com

Özet

Barınma bütün canlılar için temel bir ihtiyaçtır. Barınak ise bu ihtiyaca cevap veren yapılara verilen isimdir. Bu tanım çerçevesinde İskandinav ülkelerinde çiftlik evi, orman kulübeleri ya da farklı amaçlara hizmet eden tek gözlü barınaklar olarak ortaya çıktığı düşünülen kabinler, basit barınma ve yaşam ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte olan küçük ölçekli mimari yapılarıdır. Kabinler son yıllarda küçülme eğilimi gösteren yaşama mekânları, doğaya kaçış, geri dönüşüm gibi anlayışların yaygınlaşmasına paralel olarak gelişme göstermiştir. Ayrıca barınma ihtiyaçlarının yanı sıra estetik ve çevresi ile uyumlu mimari eserler olmaları kabinleri özellikle de orman kabinlerini yenilikçi bir mimari anlayış anlamında önemli hale getirmiştir. Boyutlarına oranla içerdikleri barınma ve diğer işlevler dolayısı ile kısıtlı hacim düşüncesi çerçevesinde ele alınmış ve bu çalışmanın konusunu oluşturmuştur. Araştırmada öncelikle farklı kültürlerde yer alan kabin örnekleri ve tarihsel araştırma yapılmış daha sonra da farklı coğrafi konum ve koşullarda yer alan kabin örneklerine ait iç mekân çözümleri, çevre ile uyumluluk, geri dönüşüm potansiyeli, estetik kaygı, deneysel ve kavramsal yaklaşımlar göz önünde bulundurularak karşılaştırmalı değerlendirilmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Kabin,
Kısıtlı Hacimler,
Mimari

EXAMINATION OF THE INNOVATIVE ARCHITECTURAL CABIN APPROACH WITHIN THE FRAMEWORK OF LIMITED SPACE

Abstract

Housing is a basic need for all living things. Abode is the name given to structures that respond to this need. Within the scope of this definition, in Scandinavian countries, cabins are thought to emerge as farmhouses, forest huts or one-eyed shelters that serve different purposes, and are small-scale architectural structures that can meet simple housing and living needs. In recent years, cabins have developed in parallel with the widespread understanding of living spaces that trend to downsizing, escape to nature and recycling. In addition to their housing needs, aesthetics and architectural works compatible with their environment make cabins, especially forest cabins, important in terms of an innovative architectural understanding. The cabins were handled within the framework of the idea of limited space due to the shelter and other functions they contain according to their size and formed the subject of this study. In the research, first of all, cabin samples and their historical process were searched. Afterwards, comparative evaluations were made by considering interior solutions, compatibility with environment, recycling potential, aesthetic concern, experimental and conceptual approaches of cabin samples in different geographical locations and conditions.

Keywords

Cabin,
Limited Space,
Architecture

^a Çukurova Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, Adana; ¹ ORC-ID: 0000-0002-1222-4680

^b Çukurova Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, Adana; ² ORC-ID: 0000-0002-5998-5289

Makale Bilgisi: Araştırma Makalesi Başvuru: 14.10.2019; Düzeltme: 09.12.2019; Kabul: 10.12.2019; Çevrimiçi yayın: 25.12.2019

Atf için: Pınar, E., Gürani, F.Y. (2019). Kısıtlı Hacim Çerçevesinde Yenilikçi Mimari Kabin Yaklaşımının İrdelenmesi, ATA Planlama ve Tasarım Dergisi, 3:2, 97-109.

© 2019 ATA PTD, Tüm Hakları Saklıdır

1. GİRİŞ

İlk olarak 11. Yüzyılda İsveç ve Norveç gibi İskandinav ülkelerinde ortaya çıktığı düşünülen kabinler (The Washington Post, 1989: T20), mimarlık alanında “özel amaçlı küçük odacık” olarak tanımlanmaktadır (Hasol, 2005, s:23). Fakat gerek kullanım amacı gerekse özellikleri bakımından değerlendirildiğinde bu tanımın dışına çıkılmaktadır. Orijinali “cabine” olan Fransızca kökenli kelime Türkçe’ye çevrildiğinde baraka, kulübe, barınak gibi anlamları da beraberinde getirmektedir. Böylece kabin kelime anlamının birebir karşılığı olmaktan çıkıp ilgili yapının niteliği ile belirlenen bir tanım haline gelmektedir. Bu bilgilerden yola çıkılarak mimari anlamda kabin denilince akla ilk olarak orman ya da kırsal alanlara inşa edilmiş küçük barınaklar geldiği söylenebilir (Diedricksen, 2015, s:9).

Kabin kelimesi uluslararası literatürde araştırıldığında kütük evleri ifade eden “log cabin” şeklinde de karşımıza çıkmaktadır. Bu kullanımın özellikle Amerika kökenli kaynaklarda yaygın olduğu görülmüştür. Amaç ve kullanıcı açısından değerlendirildiğinde temel kabin düşüncesinden farklı olarak orta ölçekli bir konut yapısı özelliği taşıyan mekânların da “log cabin” başlığı altında değerlendirildiği görülmüştür. Bununla birlikte sokak satışlarının yapıldığı küçük ticari mekânlar, otobüs durakları, büyük bir mekân içerisinde herhangi bir amaç için sınırlandırılmış hacimlerin de kabin başlığı altında değerlendirildiği yapılan araştırmalar sonucu saptanmıştır. Bu durum kabinlerin tam bir tanımının olmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır. Yukarıda belirtildiği gibi kabinler ilgili yapının niteliğine göre belirlenen bir tanım haline gelmektedir.

Günümüzde kabin gibi küçük hacimli mimari yapılar “microshelters” terimi ile tanımlanmaktadır (Diedricksen, 2015, s:8). Bu terim altında ağaç evler, orman kabinleri, ticari kabinler, kulübeler, bekçi kulübeleri ve karavanlar gibi birçok farklı kısıtlı hacim ele alınmaktadır. İncelenen mimari örnekler de tasarım yaklaşımlarında barındırdıkları kısıtlı mekân çözümleri, çevre ile uyumluluk, geri dönüşüm potansiyeli, estetik kaygı, deneysel

ve kavramsal anlayışların irdelenmesi çalışmanın problemini oluşturmaktadır.

Kabin ve benzeri küçük ölçekli yapılar yeni üretilen bir malzemeyi ya da denenmemiş bir inşaat tekniğini tecrübe etmek amacı ile de kullanılmaktadır. Birçok mimar tasarımlarını ve ilgili içeriklerini test etmek amacı ile bu türden deneysel yapılar inşa etmektedir. Yakın tarihte tasarlanmış ve inşa edilmiş kabinler yenilikçi mimari anlayışları barındırmaları açısından önem taşımaktadır. Kabin türündeki yapıların ortaya çıkışları ve mimarlık tarihi içerisindeki değişimleri dikkate alındığında da bu düşünce desteklenmektedir.

Çalışmada günümüzün çağdaş mimari anlayışlarına göre şekillenmiş kabinlere odaklanılmış ve sağladığı avantajlar araştırılmıştır. Bununla birlikte enerji tasarrufu, yenilikçi malzeme, yeni inşa teknikleri ve geri dönüşebilme potansiyelleri gibi ölçütler açısından değerlendirildiğinde deneysel ve yenilikçi bir anlayışı bulunan kabinlerin basit bir barınaktan çok öte mekânlar oldukları düşüncesi üzerinde durulmuştur.

2. YÖNTEM

Çalışma konu ile ilgili yazılı, görsel ve internet tabanlı kaynakların incelenmesi ile başlamaktadır. Literatür taramasının ardından elde edilen veriler nitel araştırma yöntemleri çatısı altında irdelenerek ulaşılan bulgular tablolar halinde ele alınmıştır.

Nitel araştırma sosyal gerçekliğin az da olsa kişisel yorumlardan oluştuğunun öne sürüldüğü bir yaklaşımdır. Bu bağlamda insan davranışlarına bağlı olan bütün olguların ancak esnek ve bütüncül bir yaklaşım ile araştırılabilir olduğu savunulmaktadır. Bu yaklaşımda araştırmaya katılan bireylerin ya da araştırma yapılan alanda söz sahibi bireylerin görüş ve deneyimleri önem taşımaktadır (Özdamar vd., 1999, s.6). bu tanım çerçevesinde akademik çalışmaların yanı sıra konu ile ilgili her görüş konunun kavranmasına katkıda bulunacaktır.

Nitel araştırma başlığı altında değerlendirilen çalışmada ilgili araştırma yöntemine ait bir desen olan fenomenoloji tekniğinden

faaydalanılmıştır. Bu nitel araştırma deseni bireysel öznelik paradigmasına dayanan, bireylerin bakış açılarına ve yorumlarına vurgu yapan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımın amacı belli bir durum içindeki bireylerin deneyimlerinden faydalanarak bir fenomeni tanımlamaktır (Lester, 1999). Başka bir deyişle bireylerin bakış açılarından faydalanılarak ilgili konuya açıklık getirmekte kullanılan bir desen olarak tanımlanabilir. Bu çalışmada tasarımcıların ve mekan kullanıcılarının sytlemleri üzerinden yapılan değerlendirmenin çalışma açısından belirleyici olduğundan fenomenoloji çalışmanın bütünü için uygun bir araştırma desendir.

3. BULGULAR (rnekler üzerinden Kabin Yapılarının İrdelenmesi)

Kökenlerinin İskandinav ülkelerine dayandığı düşünülen kabinlere ait örnekler çoğunlukla yurtdışı kaynaklıdır. Fakat lkemizde de bu isimle adlandırılmasalar da kabin sınıfında değerlendirebileceğimiz örnekler bulmak mümkündür. Özellikle Trabzon, Rize ve Artvin bölgelerinde “kalif” ya da “kelif” olarak adlandırılan basit barınakların varlığı bilinmektedir. Bu yapılar geçmişte mısır tarlaları yakınında konumlandırılmaktaydı. Temel amacı gündüzleri aniden bastıran Karadeniz yağmurlarından korunmak, geceleri de tarım zararlılarını tarlalardan uzak tutmak ve tarlayı korumak amacı ile kullanılan yükseltilmiş bir platform ve bir st örtüden ibaret vernakler mimari örnekleridir.

şekil 1: Kalif / Doğu Karadeniz Bölgesinden Bir eşit Kulübe-Kabin (Pınar, 2018)

Benzer şekilde Doğu Karadeniz bölgesinde konuta yardımcı bir yapı olan serender de

kabin sınıfında değerlendirilebilecek bir yapı olarak ele alınabilir. Basitçe ahşap dikmeler üzerinde duran bir hacim olarak görünse de ahşap geçme sistem ile inşa edilmiş olmalarından ortaya çıkan bütüncül taşıyıcılık ve sökülebilir-takılabilir özellikte olması serender yapılarının kayda değer mimari ögeler olarak ele alınmasını sağlamıştır.

şekil 2: Serender

Bölgede vernakler mimarinin en başarılı ve estetik ürünlerinden biri olan serenderler; başta mısır olmak üzere diğer tahılların da kurutma ve depolama koşullarını sağlayan, bunların yanı sıra çeşitli gıdaları kuru bir ortamda saklayan, depolama işlemi sırasında zararlı hayvanlardan, ürünleri koruyan yapılardır (Köse Doğan, 2017). Kabin yapılarından farklı olarak barınma ihtiyaı için yapılmamış olsalar da biçimleniş açısından benzerlik göstermektedir.

Kabin yapıları, barınma ihtiyaını karşılayan diğer yapılardan farklı olarak bulunduğu konuma göre şekillenmiş olmasıdır. Kabin yaşamı ifadesi doğaya yakın ya da doğa ile i içe olma prensibine dayanmaktadır. Olson Kundig tarafından tasarlanan “Sol Duc Cabin” bu anlayış ile şekillenmiştir. Yapı Amerika Birleşik Devletlerinin Washington’a bağlı Beaver kasabası yakınılarında bulunmaktadır. Yapıya ismini veren Sol Duc nehri kıyısında ormanlık bir alana inşa edilmiştir. Yaklaşık olarak 33m² alana sahip bir barınaktır. Yapı toprak zeminden yükseltilmiştir bunun nedeni bölgenin bir yağmur ormanı olması ve çok sık

su taşkını yaşanmasıdır. Toprak zeminden yükseltilmiş yapı korunaklı bir hale getirilmiştir. Cephe kaplaması olarak geri dönüştürülmüş metal levhalar iç mekân da ise masif ahşap kullanılmıştır (URL 1).

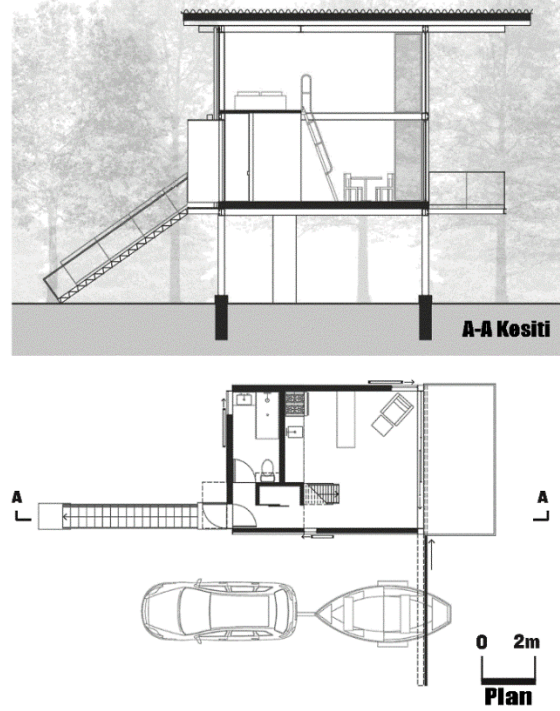
Şekil 3: Sol Duc Cabin (URL 1).

Mekân kullanılmadığı zamanlarda dış etmenlerden ve diğer tehlikelerden korunması amacı ile iki kat yüksekliğindeki cam cepheyi kapayan bir sisteme sahiptir. Bu manuel olarak çalışan ve çelik raylar üzerinde hareket eden metal panellerden oluşan bir kayar kapı sistemidir (Şekil 2). Sistemin ilham kaynağı çiftliklerde kullanılan ahır kapılarıdır ve ray donanımı eski bir fabrika yapısının hurda kalıntılarından alınmıştır (URL 1).

Yapıda kullanılan eski metal levhalar ve diğer malzemeler çevresi ile uyumsuz görünse de geri dönüşüm ve sürdürülebilirlik anlamında doğa ile uyumlu olduğu söylenebilir. İnşa maliyeti ve iç mekânın tamamı ile ihtiyaca yönelik düzenlenmiş olması da kaynakların verimli kullanılması anlamında başarılı bir proje olarak öne çıkmaktadır. Cephede kullanılan malzemenin rengi ve dokusu çevresi

ile karşıtlık yaratmakta ve kendine has bir estetik görüntü oluşturmaktadır.

İç mekân temel kullanıcı ihtiyaçlarına göre düzenlenerek beslenme, temizlenme, dinlenme işlevlerini karşılaması amaçlanmıştır. Kat yüksekliği artırılarak iç mekânda ferah bir etki yaratılmıştır.

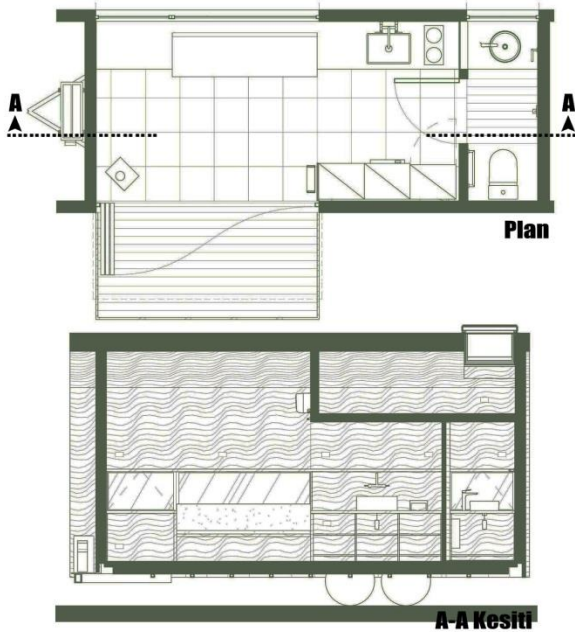

Şekil 4: Sol Duc Cabin Plan ve Kesit (URL 1).

Kabinler küçük ölçekli ve hafif yapılar olmaları dolayısı ile rahatça mobil hale getirilebilmektedir. Bu sayede doğaya yakın olma düşüncesi bir üst seviyeye çıkartılarak doğanın istenilen bir noktasında barınma ihtiyacı çözülebilmektedir. Ayrıca söz konusu kabin göl kıyısına taşındığında göl kabini olmakta aynı şekilde orman içerisinde konumlandırıldığında orman kabini adını almaktadır. Söz konusu bu değişkenlik kabinlerin mekân kimliği anlamında buldukları ortama göre şekillenebildiğini göstermektedir.

Taşınabilir kabin yapılarına örnek olarak gösterebileceğimiz "Elsewhere Cabin" adı verilen yapı mimar Sean O'neil tarafından A.B.D. Austin bölgesinde faaliyet gösteren bir tatil şirketi için tasarlanmıştır. Belirlenen temel problem insanların tatillerini istedikleri herhangi bir yerde geçirmeleri aynı zamanda da bütün gereksinimlerinin giderilebilmesi

düşüncesine çözüm aramak olarak belirlenmiş ve çalışma bu doğrultuda şekillenmiştir. Bu yapı sahip olduğu anlayış açısından özgür olarak nitelendirilebilir. Bu anlayış yapının hareket edebilen bir römork üzerine tasarlanması ile desteklenmiş ve uygulanmıştır (URL 2). Bir araç tarafından çekilebilir yapıda tasarlanan mekânın karavan görüntüsünden uzaklaşması istenmiştir. Bunun nedeni karavanın bir yuva sıcaklığında olmamasıdır.

Şekil 5: Elsewhere Cabin Plan ve Kesit (URL 10)

Mekân Texas bölgesindeki verandalı evlerden esinlenilerek tasarlanmıştır. Sahip olduğu cam bölmeler açıldığında ve katlanabilir döşeme dışa doğru uzatıldığında yapının tamamı bir verandaya dönüşmektedir. Tasarımcı bu kısıtlı hacimde standart mobilya çözümleri yerine iç mekândaki bütün donatıların kompakt ve modüler olmasını tercih etmiştir. Bu da yaklaşık 15 m² alana sahip bir hacim içerisine dinlenme, temizlenme, beslenme, uyuma gibi bütün ihtiyaçların sığmasını bunlara ek olarak da bir veranda çözümünün yapılmasını sağlamıştır. Tek bir yüzey olarak devam eden banyo ve mutfak tezgâhı oturma birimine bağlanmakta buradan da tekrar masa yüzeyine dönüşmektedir. Bu tek hat üzerinde devam eden modüler sistem iç mekânda ferahlık etkisi yaratmaktadır. Uyuma birimi için çatı yüksekliğinden faydalanılarak mekânın üzerinde kalan bir boşluk tercih edilmiştir.

Şekil 6: Elsewhere Cabin (URL 2)

Kısıtlı bir hacimde ihtiyaç duyulan hemen her donatıya sahip olan yapının en önemli özelliği hareket edebilir yapıda olmasıdır fakat bu özelliğinin yanı sıra en az taşınabilir olması kadar önemli olan diğer özellikleri de çatısında yer alan güneş panelleri ve su yakalama/depolama sistemidir. Bu anlamda sürdürülebilir ve kendine yeten bir yapıdadır. Hiçbir şebeke bağlantısına gerek olmadan kendi elektriğini üretebilir, suyunu yağmurdan elde edebilir. Üretimde kullanılan malzemeler de geri dönüştürülebilir bir yapıdadır.

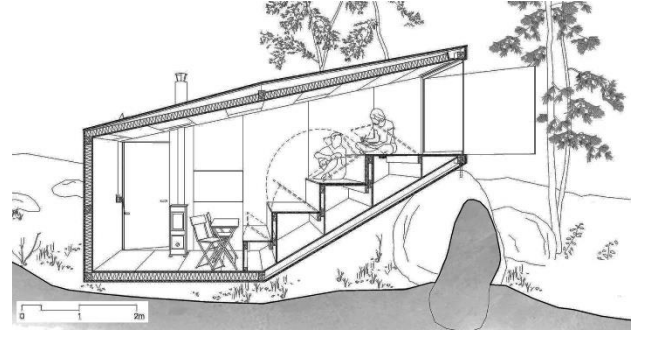
Günümüzün şehirlerinde bulunan konforlu mekânlarında yaşama düşüncesi yerini doğaya dönüş ve alışılmışın dışında bir yaşama bırakmıştır. İhtiyaç duyulan hacimler küçülmüş ve insanların neredeyse bedenlerinin bir parçası gibi hareket eden mekânlar oluşmaya başlamıştır (Yücel & Kariptaş, 2019, s.103). Bu anlamda Çek Cumhuriyetinde bulunan “Forrest Retreat” adlı yapı müşterinin arazisinde gösterdiği alanda bulunan kayaların görsel etkisi altında Uhlik Architekti mimarları tarafından “Bir kayaya yaslanmış şekilde yaşayabilir misiniz?” şeklinde genel anlamda bir soru ile tasarım serüvenine başlamıştır. Geri dönüştürülmüş ahşap malzemeden oluşturulmuş ve bir kayadan destek alan bu kabinin inşası birkaç hafta sonu çalışılarak

tamamlanmıştır. Kayanın oluşturduğu eğim kabin içerisinde oturma, dinlenme, uyuma ve depolama işlevlerini karşılayabilen geniş merdivenler şeklinde çözülmüştür (Kushner, 2016).

Şekil 7: Forrest Retreat (URL 3)

Yapının kaya üzerinde yükselen bölümü dört basamaktan oluşan geniş bir merdiven biçiminde tasarlanmıştır. Bu bölüm temel işlevleri karşılamakta ayrıca iki basamağı yan yana getirilmesi ile çift kişilik bir uyuma mekânı olarak uyarlanabilmektedir. Bu yönü ile modüler ve esnek bir anlayışa sahip olduğu söylenebilir. Basamaklı plan olarak nitelendirilebileceğimiz bu bölüm yalnızca dinlenme ve barınma için değil aynı zamanda da söyleşi, toplantı ve meditasyon gibi farklı aktivitelere de uygun yapıdadır. Yapı kullanılmadığı zaman el ile kontrol edilebilen panjurlar kapatılarak güvenli bir hale getirilmektedir. Bu panjurlar açıldığında orman manzarasını iç mekâna alan geniş açıklıklar ortaya çıkmaktadır. Yapıda elektrik ya da su tesisatı gibi detaylar bulunmamaktadır fakat ısınma için bir odun sobası düşünülmüştür.

Şekil 8: Forrest Retreat Kesit Perspektif (URL 3)

Malzeme ve inşaa açısından değerlendirildiğinde arazi içerisinde bulunan kuru ağaçlardan ve geri dönüştürülmüş ahşap malzemeden oluşan duvarlar tasarımcılar ve müşteri tarafından birlikte çalışılarak oluşturulmuştur. İç mekân kaplamasında uygulama kolaylığı, fiyat ve geri dönüşüm kriterleri göz önünde bulundurularak sıkıştırılmış ahşap plakalar tercih edilmiştir (URL 3). Bu sayılan özellikler değerlendirildiğinde düşük maliyetli, bireysel inşaya uygun, kompakt, işlevsel, doğa dostu, sürdürülebilir, kavramsal ve deneysel olan bu yapı ortaya çıkmıştır. Söz konusu bu nitelikler son yıllarda ortaya çıkan kabin yapılarının da ortak özellikleri arasında sayılabilir.

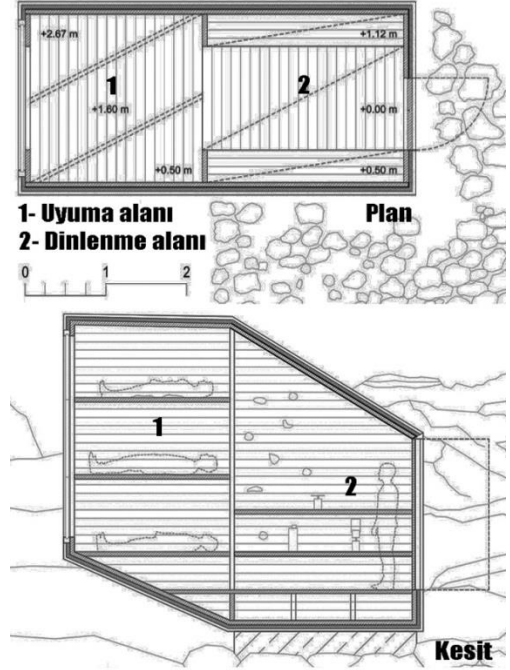
Kabinlerin işlevsellik önceliği, bulunduğu doğal ortamın iklimsel özellikleri ve kullanıcı profilleri biçimlerini de etkilemektedir. Slovenya sınırları içerisinde bulunan Kanin dağında yer alan Winter cabin adlı yapı bu duruma iyi bir örnek niteliğindedir. Yapı bölgenin sert iklim ve arazi koşulları analiz edilerek en uygun biçimde tasarlanmış ve inşaa edilmiştir.

Yapının inşaa edileceği alana yalnızca helikopter ile ulaşılabilirdiği için kabin prefabrik anlayış ile modüler bir şekilde tasarlanarak yerine sabitlenmiştir. Sert esen rüzgârlara ve 10 metreye ulaşabilen kar kalınlığına karşı önlem olarak sağ ve sol cephelerinden çelik halatlar ile kayalara sabitlenmiştir (URL 4).

Şekil 9: Winter Cabin (URL 4)

Yaklaşık 10 m² alana ve 3 katlı dinlenme platformuna sahip yapı, gerek malzeme gerekse inşa prensipleri açısından değerlendirildiğinde deneysel olarak nitelendirilebilir. Ahşap prefabrik yapıda olan kabinin dış cephe kaplaması ortamın fiziksel şartlarına karşı koyabilmesi açısından metal kompozit malzemelerden seçilmiştir. Diğer yapı prensipleri ise geleneksel yöntemlere dayanmaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde geleneksel ve modern anlayışların bir araya geldiği yenilikçi ve deneysel bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 10: Winter Cabin (URL 4)

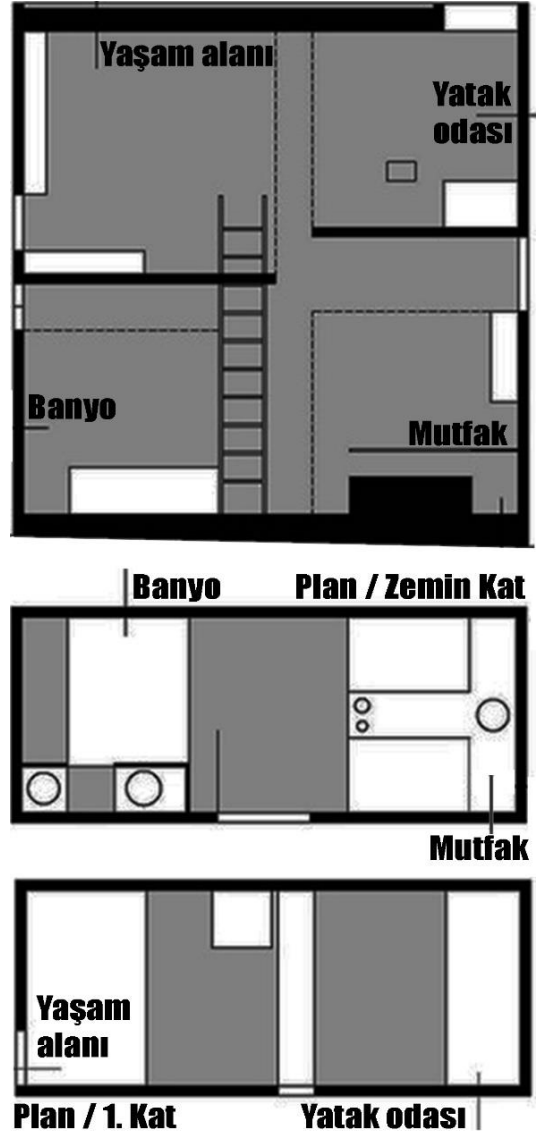
Mimari anlamda kabin denilince akla ilk olarak orman ya da kırsal alanlara inşa edilmiş küçük barınaklar gelse de günümüzün değişen yaşam koşulları ve yaşama anlayışları ile şehirlerde de karşımıza çıkmaya başlamıştır. Ayrıca afet bölgeleri ya da temel barınma ihtiyacının olduğu bazı bölgeler için de çözüm olarak kabin ve benzeri yapılar tercih edilmektedir.

Birleşmiş milletlerin 2017 yılı araştırma raporlarına göre Dünya nüfusunun 2050 yılında 9.8 milyara ulaşması ve bu sayının %80'lik bölümünün şehirlerde yaşayacağını düşünüldüğü belirtilmiştir (URL 5). Bu da her metrekarenin çok değerli olacağı anlamına gelmektedir. “Küçük düşünmek” prensibi ile hareket eden tasarımcılar mekânların minimum ölçülerde fakat bütün ihtiyaçlara cevap verebilecek nitelikte olmaları için farklı tasarım yaklaşımları geliştirmekte bu konu ile ilgili ar-ge çalışmaları sürdürmektedirler. Norveç'te yer alan 19 metrekare alana sahip dört odalı bir konut yapısı olan Boxhome bu anlayışa örnek olarak verilebilir.

Şekil 11: Boxhome (URL 6)

Tasarımcılara göre İskandinav ülkelerindeki evler yılın yarısından fazla bir zaman aralığında ısıtmaya ihtiyaç duymaktadır. Küçük evler inşa etmek ve bu evleri yenilenebilir enerji kaynakları ile donatmak ekonomik ve ekolojik açıdan fayda sağlayacaktır. Öte yandan günümüzde inşaat faaliyeti toplam küresel enerji ve malzeme tüketiminin üçte birinden daha fazladır bu oran araç trafiğinin harcadığı enerji miktarından fazla bir oran anlamına gelmektedir. Temel işlevlere sahip dört odalı bu kentsel kabin civarında aynı işlevlere sahip yapı örneklerinin ortalama dörtte bir maliyetine inşa edilmiştir. Ayrıca kullanılan malzemelerin geri dönüştürülmüş ve tekrar geri dönüştürülebilir yapıda olması çevreci bir yaklaşıma sahip olduğu düşüncesini desteklemektedir.

Şekil 12: Boxhome Plan ve Kesit (URL 6)

Kabin yapılarında gerek tasarım gerekse uygulama anlamında deneysel bir anlayışın var olduğu bilinmektedir. Bu deneme yanılma döngüsü işlevselliği ve yenilikçi anlayışları da beraberinde getirmektedir. Polonya, Varşova'da bulunan Keret House kentsel kabinlerin yenilikçi ve işlevsel bir örneği niteliğindedir.

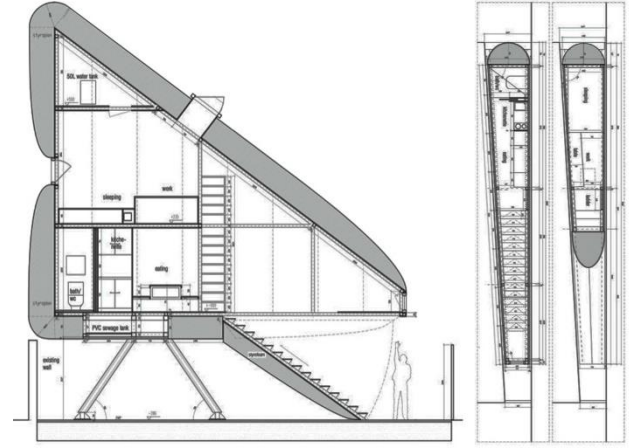

Şekil 13: Keret House (URL 7)

Sanatsal bir yerleştirme ve aynı zamanda da bir sanatçının evi olan yapı kentsel bir kabin olarak değerlendirilebilir (URL 11). Yapının tasarım ve inşa amacı Polonya’da binalar arasında gereksiz boşlukların fazla olmasına dikkat çekmek olarak tanımlanmıştır. Ayrıca II. Dünya savaşında yaşanan olaylara gönderme yapmak gibi siyasi dışavurumlar içermektedir. Fakat en önemli durum en dar bölümü 92 santimetre en geniş bölümü de 152 santimetre ölçülerine sahip yaşanabilir ve nispeten estetik bir konut yapısının inşa edilebileceğinin kanıtlanmasıdır (URL 11). Yapı için her ne kadar kabin olarak söz edilmese de içerdiği anlayış ve ölçüleri itibarı ile kentsel bir kabin olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Mimari kabinlerin ekoloji, esneklik, gereklilik gibi kavramlara sahip olmalarının yanı sıra sanatsal, kavramsal ya da siyasal gibi anlamlara da sahip olabileceği keret house yapısı ile görülmüştür. Yüksek binalara karşı bir tavır ya da tepki, tüketim toplumunun alışkanlıklarına karşı bir eleştiri, metrekare israfına karşı bir dışavurum anlamları içeren

deneysel yapıların varlığı bilinmektedir. Bu anlamlar ya da kavramlar dışında kabinler birçok insanın hayatını kurtaracak ya da yaşam standartlarını iyileştirecek potansiyele de sahiptir.

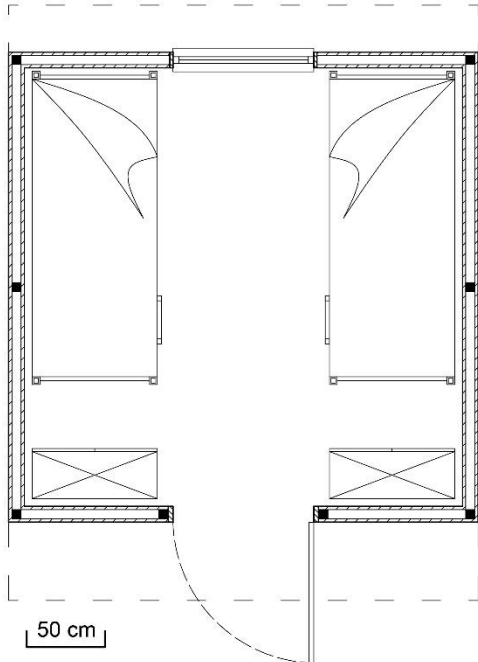
Şekil 14: Keret House Kesit ve Plan (URL 7)

Güney Afrika’da resmi olmayan kayıtlara göre 2700 farklı yerleşim yerinde milyonlarca insanın standart altı koşullarda yaşamakta olduğu bilinmektedir (Kushner, 2016). “Architecture for a Change” ekibi tarafından tasarlanan Mamelodi POD adı verilen kabin bölgede yaşayan insanlara ortalama yaşam standartları düzeyinde güvenli bir barınak sağlamaktadır. Temelde prefabrike bir yapı olan bu kabin sac levhalar ile kaplanmış sıkıştırılmış ahşap paneller ve ahşap konstrüksiyondan oluşmaktadır. Üç kişilik bir ekip tarafından bir günde inşa edilebilir. İlgili yerleşim yerlerinde elektrik şebekesinin bulunmamasına çözüm olarak yapının çatısı güneş enerji panelleri ile donatılmıştır. Benzer bir şekilde su ihtiyacı kuyulardan güçlüklerle karşılanmaktadır fakat bölge yağmur açısından zengindir bu durum yağmur suyu toplama sistemi ile sürdürülebilir bir su kaynağı haline getirilmiştir (URL 8).

Şekil 15: Mamelodi POD Cabin (URL 8)

Yapı bölgede yaşanan ani taşkınlara karşı basit kolonlar üzerine yükseltilerek koruma altına alınmıştır. İç mekân düzeyinde incelendiğinde estetik kaygılar göz ardı edilmiş işlevsellik ön planda tutulmuştur. Dört kişinin rahatlıkla yaşayabileceği kabin bölgedeki barınak ihtiyacına hızlı, kalıcı ve sürdürülebilir bir çözüm getirmektedir.

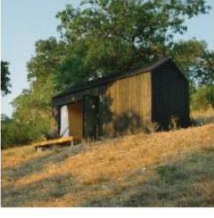

Şekil 16: Mamelodi POD Cabin Plan

3. DEĞERLENDİRME SONUÇ VE ÖNERİLER

Mimari kabinlerin deneysel olmaları ve problemlere karşı hızlı bir şekilde çözüm sağlamaları bu yapıların gelişen teknoloji ve değişen toplumun isteklerine karşı gelişme gösterebileceği düşüncesi yaygındır. İlk örnekleri İskandinav ülkelerinde basit barınma ihtiyaçlarını gidermek amacı ile inşa edilen kabinler zaman içerisinde estetik kaygılar ile beraber şekillenmiş ve bu yönü ile ilgi çekici mimari eserler olarak karşımıza çıkmıştır. Günümüzde ise sürekli artan insan nüfusu, kentlerin kalabalıklaşması, inşa alanlarının azalması gibi unsurlar kabinlere olan ilgiyi artırmış ve ilk örneklerinin temel prensibi olan basit barınma ihtiyacının karşılanması düşüncesi egemen olmuştur. Kullanılan geri dönüşümlü malzemeler ve mekân ölçülerine göre tasarlanan donatılar da mekâna kimlik kazandırırken aynı zamanda da estetik tamamlayıcılar haline gelmiştir. Bu şekilde günümüz kabin örnekleri en basit anlamı ile yaşanılabilir ve estetik mekânlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca boyutları itibarı ile geri dönüştürülmüş malzeme kullanımına uygun olmaları kabin denildiğinde akla gelen masif ahşap gibi malzemelerin yerini çevre dostu malzemelerin alması yenilikçi kabinlerin ana fikrinde doğa dostu ve sürdürülebilir anlayışın egemen olduğu yeni bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir.

Temel amacı barınma olan farklı karakteristik özelliklere sahip birçok kabin örneği bulunmaktadır. İrdelenen kabinler karşıladıkları temel gereksinimlerin yanı sıra sürdürülebilirlik, ekoloji, işlevsellik gibi konularda da öne çıkmaktadır. Ayrıca bir düşüncenin anlatımına destek olması amacı ile kavramsal ya da yenilikçi bir anlayışın uygulanabilirliğini ölçmek amacı ile deneysel olarak da adlandırılabilir. Bu örneklerin dışında yukarıda sözü edilen ölçütler çerçevesinde değerlendirilebilecek farklı ölçeklerde ve farklı konumlarda da kabin yapıları bulmak mümkündür.

Tablo 1. Kabin Örneklerinin Değerlendirilmesi

		Ekoloji	Esneklik	İşlev	Gereklilik
1		-Geri dönüştürülmüş malzeme. - Çevre ile uyum.	-Kısmen yeniden inşa edilebilir. - Şebeke bağlantısına ihtiyaç duymaz.	- Tatil evi. - Mevsimlik konut.	- Düşük maliyetli işlevsel barınak problemine çözüm örneği olarak değerlendirilebilir.
2		- PV Paneller ile elektrik üretimi. - Su hasat sistemi. - Geri dönüşümlü malzeme. - Çevre ile uyum.	- Mobil yapıya sahip. - Her Koşulda kolay kurulum. - Şebeke bağlantısına ihtiyaç duymaz.	- Tatil evi. - Gezici barınak.	- İstenilen alanda yaşama olanak sağlamaktadır. (deniz kıyısı, orman, şehir).
3		- Geri dönüşümlü malzeme. - Düşük maliyet.	- Uyarlanabilir iç mekân. - Farklı bir ortama taşınabilir. - Şebeke bağlantısına ihtiyaç duymaz.	- Haftasonu aktivite mekânı. - İnziva mekânı. - Barınak.	- Deneysel.
4		- Geri dönüşümlü malzeme. - Düşük maliyet. - Sıfır enerji tüketimi ve karbon emisyonu.	- Uyarlanabilir iç mekân. - Şebeke bağlantısına ihtiyaç duymaz.	- Barınak	- zor durumda kalan dağcılar için acil durum barınağı. - Tasarım yaklaşımı olarak deneysel.
5		- Geri dönüşümlü malzeme. - Düşük maliyet. - Düşük enerji ve m ² tüketimi.	- Farklı ortamlara uyum sağlayabilir. - Taşınabilir.	- Konut (4+1).	- Düşük metrekare yüksek işlevsellik. - Metrekare israfına tepki çekmek amacı ile kavramsal yaklaşım.
6		- Düşük maliyet. - Düşük enerji ve m ² tüketimi.	- prensip olarak minimum 120 cm boşluğa yerleştirilebilir.	- Konut	- İhtiyaca yönelik tasarım. - Metrekare israfına tepki çekmek amacı ile kavramsal yaklaşım.
7		- Düşük maliyet. - Düşük enerji ve m ² tüketimi. - Geri Dönüşümlü malzeme. - PV Paneller ile elektrik üretimi.	- Hızlı ve kolay kurulum. - Taşınabilir. - Uyarlanabilir hacim.	- Barınak	- Afet bölgeleri ve göçmen sahaları için hızlı barınak çözümü. - Temel barınma ihtiyacına çözüm.

Kabinlerin en önemli özelliklerinden biri de mekânsal değerleridir. İlk bakışta daimi kullanım dışında dinlenme, doğayı deneyimleme, aile ile sosyalleşme ve vakit geçirebilme amaçlarına hizmet eden mekânlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat şehirlerde, afet bölgelerinde ve göçmen sahaları gibi barınak ihtiyacının bulunduğu her yerde farklı örnekleri görülmüştür.

Son yıllarda gerek toplu konut gerekse müstakil konut anlayışındaki mekânlarda metrekare anlamında küçülmeler gözlemlenmektedir. Artan nüfusun barınma ihtiyaçları göz önüne alındığında bu küçülmenin kaçınılmaz olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum ihtiyaca yönelik mekân tasarımlarının yapılması ve metrekare israfının en aza indirilmesi açısından yenilikçi çözümleri de beraberinde getirmektedir. Bu yaklaşım kabinlerin sahip olduğu basit barınma ve temel ihtiyaçların giderilmesi prensibi ile örtüşmektedir. Bu anlamda mevcut konut alanlarından arta kalan tanımsız boşlukların değerlendirilmesi düşüncesi ile ortaya çıkan mekânlar barınma ihtiyacına yanıt verirken estetik kaygılar ile kentsel birer enstalasyona (yerleştirme sanatına) dönüşmektedir. Ayrıca tasarım düşüncesi içerisinde barındırdıkları sürdürülebilirlik, karbon ayak izini silme ya da azaltma gibi çevreci yaklaşımlar ile de günümüz toplumunu bilinçlendirme adına güçlü bir etkisinin bulunduğu söylenebilir.

Kent dokusu içerisine yerleştirilen barınakları kentsel kabin ya da kent kabini olarak adlandırabiliriz fakat bu yapıların ait olduğu alanların doğa olduğu gerçeğini değiştirmek mümkün görünmemektedir. Bu mimari türün yaradılışında var olan doğaya kaçış ve inziva prensibi de kabinlerin doğal alanlara özellikle de ormanlar ile özdeşleştiğinin göstergesidir. Geçmişte de var olan ve günümüzde özellikle şehirlerin kalabalığından, iş hayatından ve diğer stres öğelerinden yorulan bireylerin uzaklaşma ihtiyaçları doğaya dönüş hareketini ortaya çıkartmaktadır. Bu durum kabinlerin son yıllardaki gelişimini açıklamaktadır. ayrıca son yıllarda sadece bir insanın sığabileceği ölçülerde düzenlenmiş meditasyon kabinleri ve küçük aileler için kabin oteller ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu

noktada bir sorun öngörülebilir; doğaya kaçış talebine karşı geliştirilen ticari arzlar şehirlerdeki insan popülasyonunun yoğunlaşması ile ortaya çıkan plansız ve orantısız kentleşmeyi doğal alanlara taşıyabilir. Bu bozulmaya uğramamış doğal alanları uzun vadede tehdit eden bir durum olarak değerlendirilebilir.

Yapılan araştırmalar ve değerlendirmeler ışığında kabinler hakkında;

- Sürdürülebilir bir anlayışa sahip olduğu
- Deneysel yönlerinin bulunduğu
- Kavramsal yaklaşımlar barındırdığı
- Esnek bir mimari anlayışa sahip olduğu
- İhtiyaca göre uyarlanabilir olduğu
- Barınma ihtiyacına hızlı çözüm sağladığı
- Çevre ile uyumlu, çevreci yapılar olduğu
- Metrekare israfına çözüm olabilecek nitelikte olduğu sonuçlarına varmak mümkündür.

Yenilikçi bir yaklaşım olarak adlandırabileceğimiz kentsel kabinler hayatını sokaklarda geçirmek zorunda kalan evsizler için de bir çözüm olabilir. Düşük maliyetli geri dönüştürülmüş malzemelerden gönüllülük esasına dayalı olarak kolayca üretilebilecek olan barınaklar bu sorunu ortadan kaldıracaktır. Evsizlere barınabilecekleri birer bireysel mekân verirken aynı zamanda kent dokusuna uygun ve kavramı destekleyici yerleştirmeler ile de farkındalığı artırma adına önemli etkiler yaratacaktır. Aynı şekilde afet bölgelerine de kolaylıkla uygulanabilecek çadırdan daha tutarlı bir barınak olarak ihtiyaca göre düzenlenmiş kabinler tercih edilebilir. Bu anlamda yenilikçi ve cesur fikirlerin oluşması adına proje yarışmaları ya da mimari tasarım disiplinlerinde eğitim gören öğrencilerin katıldığı çalıştaylar düzenlenebilir.

4. KAYNAKLAR

Abram, S. (2012). "The Normal Cabin's Revenge": Building Norwegian(Holiday) Home Cultures. Home Cultures, s. 233-255.

Anker, P. (2007). Science as a vacation: a history of ecology in Norway. History of Science. Dec Vol. 45 Issue 4, p 455-479.

Diedricksen, D. (2015). Microshelters: 59 Creative Cabins, Tiny Houses, Tree Houses, and Other Small Structures. U.S.A. Storey Publishing.

Jodidio, P. (2014). Cabins. Almanya. Taschen.

Kahn, L. (2012). Tiny homes: simple shelter: scaling back in the 21st century. Shelter Publications.

Karaoğlu, Ö. (2014). Mobil mekanların iç mekan organizasyonu ve örneklerle mobil ofis tasarımlarının analizi.

Köse Doğan, R. (2017). Karadeniz Kırsal Mimarisinin İncisi: Serender. İç Mimar 49 (ocak-şubat 2017), s:54-55.

Kurnalı, M. ve Koca, D. (2018). Mimarlıkta Bir Mekan Üretim Aracı Olarak Kabin. ulakbilge, 6(22), s. 297-319.

Lester, S. (1999). An introduction to phenomenological research.

Özdamar, K., Odabaşı, Y., Hoşcan, Y., Bir, A. A., İftar, G. K., Özmen, A., & Uzuner, Y. (1999). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri. TC Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir. (s.1081).

Rowan, G. (2010). Compact Cabins: Simple Living in 1000 Square Feet or Less; 62 Plans for Camps, Cottages, Lake Houses, and Other Getaways. Storey Publishing.

The Washington Post. (1989). Scandinavian In Origin: [FINAL Edition]. The Washington Post (pre-1997 Fulltext), s. T20.

Yücel, S. & Kariptaş Seçer, F., (2019). Mikro Hacimlerde Mobilya Sistemleri. Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 2(1), 103-112.

URL-1, <https://www.archdaily.com/878690/sol-duc-cabin-olson-kundig> Erişim Tarihi: 03.05.2019

URL-2, <https://www.archdaily.com/913118/elsewhere-cabin-a-sean-oneill> Erişim Tarihi: 05.05.2019

URL3, [https://www.archdaily.com/520223/forest-](https://www.archdaily.com/520223/forest-retreat-uhlik-architekti)

retreat-uhlik-architekti, Erişim Tarihi: 06.05.2019

URL-4, <https://www.archdaily.com/799158/winter-cabin-on-mount-kanin-ofis-Arhitekti>, Erişim Tarihi: 09.05.2019

URL-5, <https://population.un.org/wpp/Download/Standard/Population/>, Erişim Tarihi: 11.06.2019

URL-6, <https://www.archdaily.com/503078/boxhome-sami-rintala>, Erişim Tarihi:03.05.2019

URL-7, <https://www.archdaily.com/285534/update-the-keret-house-the-worlds-skinniest-house-actually-built>, Erişim Tarihi: 25.03.2019

URL-8, <https://www.archdaily.com/418486/mamelodi-pod-architecture-for-a-change>, Erişim Tarihi: 16.07.2019

URL-9, <http://ozhanozturk.com/2017/08/29/karadenizin-derme-catma-yapilari/> Erişim Tarihi: 19.08.2019

URL-10, https://images.adsttc.com/media/images/5c88/5789/284d/d106/bb00/024c/large_jpg/Elsewhere-cabin-a-floor-plan-main-level.jpg?1552439166 Erişim Tarihi: 12.03.2019

URL-11, <https://www.arkitektuel.com/keret-evi/>, Erişim Tarihi:06.06.2019

URL-12, <https://www.shutterstock.com/image-photo/detailed-traditional-granary-serender-view-black-1385215793> Erişim Tarihi: 06.08.2019.

